

**A Magyar Nemzeti Bank 2/2021. (I.27.) számú ajánlása
az ügyletrészsorozat keretében esedékes szerződés szerinti kifizetések lejáratára súlyozott
átlagának meghatározásáról**

I. Az ajánlás célja és hatálya

Az ajánlás célja az értékpapírosítási pozícióval összefüggésben egy ügyletrészsorozat lejáratára, valamint az ügyletrészsorozat keretében esedékes szerződés szerinti kifizetések lejáratára súlyozott átlaga (a továbbiakban: WAM) megállapításának a CRR¹ 257. cikk (1) bekezdés a) pontjában említett módszere (a továbbiakban: WAM-módszer) meghatározásával kapcsolatban a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) elvárásainak megfogalmazása és ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságának növelése, a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazásának elősegítése. Az ajánlás ebből a célból meghatározza továbbá a CRR ugyanezen cikkében hivatkozott szerződés szerinti kifizetéseket, továbbá a WAM-módszer alkalmazásához szükséges adatokat, valamint annak nyomon követését és végrehajtását.

Az átfogó értékpapírosítási keretrendszert létrehozó (EU) 2017/2402 rendelet² céljaival összhangban a CRR-ben az értékpapírosításokat kezdeményező, szponzoráló és azokba befektető intézményekre vonatkozóan meghatározott szavatolótőke-követelményeket módosítani kellett annak érdekében, hogy azok megfelelően tükrözzék az értékpapírosítások speciális jellemzőit. A CRR-t módosító (EU) 2017/2401 rendelet³ az értékpapírosítási pozíciók kockázati súlyainak kiszámításához kiegészítő paraméterként bevezette az ügyletrészsorozat lejáratát. A belső vagy a külső minősítésen alapuló megközelítést (SEC-IRBA-t vagy SEC-ERBA-t) alkalmazó intézményeknek ezen módosítás következtében meg kell adniuk ezt a paramétert az értékpapírosítási pozíciókra alkalmazandó kockázattal súlyozott kitétséggérték kiszámításakor. A jelen ajánlásban foglalt elvárások iránymutatást nyújtanak azon intézményeknek, amelyek az értékpapírosítási pozíció tőkekövetelményének meghatározásához a kockázattal súlyozott kitétséggérték kiszámításakor a végső jogi lejárat megközelítés helyett a WAM módszer alkalmazását választják.

Az Európai Bankhatóság az ügyletrészsorozat keretében esedékes szerződés szerinti kifizetések lejáratára súlyozott átlagának a WAM-módszer szerinti meghatározásáról 2020. május 4-én iránymutatásokat adott ki⁴ (a továbbiakban: EBA Iránymutatások), amelyeknek a magyar nyelvű fordítása is közzétételre került⁵. Az MNB az EBA Iránymutatások által megfogalmazott elvárásokat

¹ A hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: CRR)

² Az értékpapírosítás általános keretrendszerének meghatározásáról, az egyszerű, átlátható és egységesített értékpapírosítás egyedi keretrendszerének létrehozásáról, valamint a 2009/65/EK, a 2009/138/EK és a 2011/61/EU irányelv és az 1060/2009/EK és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2017. december 12-i európai parlamenti és tanácsi (EU) 2017/2402 rendelet (a továbbiakban: Értékpapírosítási rendelet)

³ A hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről szóló 575/2013/EU rendelet módosításáról szóló, 2017. december 12-i (EU) 2017/2401 európai parlamenti és tanácsi rendelet

⁴ https://eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2020/Guidelines%20on%20the%20determination%20of%20the%20weighted%20average%20maturity%20of%20the%20tranche/883213/Guidelines%20on%20WAM.pdf

⁵ https://eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2020/Guidelines%20on%20the%20determination%20of%20the%20weighted%20average%20maturity%20of%20the%20tranche/Translations/886818/GLs%20on%20WAM_COR_HU.pdf

alapul véve jelen ajánlásban határozza meg az ügyletrészsorozat keretében esedékes szerződés szerinti kifizetések lejáratát súlyozott átlagának a WAM-módszer szerinti meghatározásával kapcsolatos elvárásait és az érintett intézmények által követendő gyakorlatot. Az MNB jelen ajánlás közzétételével biztosítja az EBA Iránymutatásokban foglaltaknak való megfelelést.

Az ajánlás címzettjei az Értékpapírosítási rendelet szerinti azon értékpapírosítást kezdeményező, szponzorok és intézményi befektetők, amelyek az értékpapírosítás folyamata során az ügyletrészsorozat lejáratát a WAM-módszer szerint határozzák meg (a továbbiakban: intézmény).

Jelen ajánlás a jogszabályi rendelkezésekre teljeskörűen nem utal vissza az elvek és elvárások megfogalmazásakor, az ajánlás címzettjei a kapcsolódó jogszabályi előírásoknak való megfelelésre azonban természetesen továbbra is kötelesek.

Jelen ajánlás adatkezelési, adatvédelmi kérdésekben iránymutatást nem fogalmaz meg, a személyes adatok kezelése vonatkozásában semmilyen elvárást nem tartalmaz, és az abban foglalt követelmények semmilyen módon nem értelmezhetőek személyes adatok kezelésére vonatkozó felhatalmazásnak. Az ajánlásban rögzített felügyeleti elvárások teljesítésével összefüggésben történő adatkezelés kizárólag a mindenkor hatályos adatvédelmi jogszabályi rendelkezések betartásával végezhető.

II. Értelmező rendelkezések

1. Jelen ajánlásban használt fogalmak – eltérő rendelkezés hiányában – a CRR-ben és az Értékpapírosítási rendeletben meghatározottak szerint értelmezendők.

III. Szerződés szerinti kifizetések a CRR 257. cikk (1) bekezdés a) pontja értelmében

III.1. Hagyományos értékpapírosítások

2. Hagyományos értékpapírosítás esetén az MNB elvárja, hogy az intézmény a CRR 257. cikk (1) bekezdés a) pontjában említett szerződés szerinti kifizetéseket a kezdeményező által a különleges célú gazdasági egységnek (a továbbiakban: KCGE) és a KCGE által az ügyletrészsorozat tulajdonosainak fizetendő szerződés szerinti kifizetések alapján határozza meg. Ebből a célból az intézménynek a következő lépéseket az alábbi sorrendben hajtja végre:
 - a) az intézmény az V. pontban meghatározott eszközmodell alkalmazásával meghatározza az alapul szolgáló kitettségek hitelfelvevőinek a KCGE számára fizetendő szerződés szerinti kifizetéseit,
 - b) az intézmény az eszközmodell alkalmazásának eredményét felhasználja a KCGE által az ügyletrészsorozat tulajdonosainak fizetendő szerződés szerinti kifizetések kiszámításához az ügyleti dokumentációban meghatározott kifizetési sorrendnek megfelelően, a kötelezettségmodell alkalmazásával és az alábbi lépések sorrendben történő végrehajtásával:

- ba) meghatározza a KCGE által fizetendő pénzkiáramlások teljes összegét a VI.2. pontban meghatározottak szerint, és
- bb) a szerződés szerinti kifizetéseket leosztja az ügyletrészsorozat tulajdonosaira a VI.3. pontban meghatározottak alapján.

Az MNB elvárása, hogy a b) pont eredményét az intézmény tekintse a CRR 257. cikk (1) bekezdés a) pontja értelmében vett szerződéses kifizetésnek.

III.2. Szintetikus értékpapírosítás

- 3. Elvárt, hogy szintetikus értékpapírosítás esetén az intézmény a CRR 257. cikke (1) bekezdés a) pontjában említett szerződés szerinti kifizetéseket a következők szerint állapítsa meg:
 - a) amennyiben az ügyletrészsorozatok hitelkockázati fedezettel ellátottak, a CRR 257. cikk (1) bekezdés a) pontjában említett szerződés szerinti kifizetéseknél az alábbiak összegét kell tekinteni:
 - aa) az alapul szolgáló kitétségek hitelfelvevői által a kezdeményezőnek fizetendő azon szerződés szerinti kifizetések, amelyeket az ügyletrészsorozat fennálló összegének csökkentésére fordítanak, és
 - ab) a kezdeményező által a hitelkockázati fedezettel ellátott ügyletrészsorozat hitelkockázati fedezetet nyújtójának fizetendő ársiós szerződéses kifizetései a VII. pontban meghatározottak szerint;
 - b) az a) alpontban említettektől eltérő ügyletrészsorozatok esetében a CRR 257. cikk (1) bekezdés a) pontjában említett szerződés szerinti kifizetéseknél kizárólag az alapul szolgáló kitétségek hitelfelvevői által a kezdeményezőnek fizetendő azon szerződés szerinti kifizetéseket kell tekinteni, amelyeket az ügyletrészsorozat fennálló összegének csökkentésére fordítanak.

IV. Adatok és információk

IV.1. Az alapul szolgáló kitétségek halmazára vonatkozó adatok forrása

- 4. A WAM-módszer alkalmazásának céljából az MNB elvárja, hogy az intézmény az értékpapírosított kitétségek alapul szolgáló portfóliójára vonatkozó belső adatokat használja, amennyiben az értékpapírosított kitétségek tekintetében az intézmény a hitelkezeléssel kapcsolatos szolgáltatásnyújtó.
- 5. Amennyiben nem az intézmény az értékpapírosított kitétségek tekintetében a hitelkezeléssel kapcsolatos szolgáltatásnyújtó, és nincs hozzáférése a belső adatokhoz, az MNB elvárása szerint az intézménynek ebben az esetben az alábbi külső adatforrásokat indokolt használnia:
 - a) a kezdeményező, a szponzor, a KCGE vagy a hitelkezeléssel kapcsolatos szolgáltatásnyújtó által közvetlenül vagy harmadik fél adatszolgáltatón keresztül nyújtott adatok,

- b) az értékpapírosítás alapul szolgáló kitettségeire vonatkozóan a kezdeményező, a szponzor és a KCGE által az Értékpapírosítási rendelet 7. cikk (1) bekezdés a)-e) pontjának megfelelően rendelkezésre bocsátott adatok,
- c) az értékpapírosítás alapul szolgáló kitettségeire vonatkozóan az Értékpapírosítási rendelet 5. cikkében előírt adatok,
- d) az ügyleti dokumentáció.

IV.2. Az alapul szolgáló kitettségek halmazára vonatkozó adatok

6. Az MNB elvárja, hogy a WAM-módszer alkalmazásának céljából az V. pontban foglalt eszközmodell alkalmazásához szükséges adatok teljesek legyenek.
7. Amennyiben az eszközmodell alkalmazásához szükséges adatok hiányosak, az MNB elvárja, hogy az intézmény a 8. és 9. pontban meghatározottak szerinti szükséges kiigazításokat végezze el. Abban az esetben, ha az alapul szolgáló kitettségek jelenlegi tőkeösszegére vagy devizanemeire vonatkozóan az adatok hiányosak, elvárt, hogy az intézmény ne alkalmazza a WAM-módszert.
8. Az MNB elvárja, hogy a 7. pontban említett kiigazítások a legkonzervatívabb feltételezést tükrözzék, mégpedig azt, amely az ügylet jogilag rögzített végső lejárat idejéhez legközelebbi szerződés szerinti kifizetéseket halasztja el. Ebből a célból az MNB elvárja, hogy az intézmény először az ügyleti dokumentációban az elismerhetőségi kritériumokra vonatkozóan rendelkezésre álló adatokat használja, majd a kiigazítások alábbi, nem teljes felsorolását attól függően, hogy az alapul szolgáló kitettségekre vonatkozó információk közül melyik hiányos. Amennyiben az alapul szolgáló kitettségre vonatkozó információk hiányosak, az MNB az alábbi értelmezések alkalmazását várja el:
 - a) a „*lejárat napja*” tekintetében a jogilag rögzített végső lejárat időpont használatát,
 - b) a „*törlesztés típusa*” tekintetében az egyszeri törlesztést előíró törlesztés (bullet) alkalmazását, amely olyan törlesztést jelent, ahol a teljes tőkeösszeg az utolsó törlesztőrészletben kerül visszafizetésre,
 - c) az „*ütemezett tőketörlesztés gyakorisága*” tekintetében olyan éves tőketörlesztés alkalmazását, ahol a törlesztés típusa időszakos részletfizetést ír elő,
 - d) az „*ütemezett kamattörlesztés gyakorisága*” tekintetében olyan éves törlesztés alkalmazását, ahol a törlesztés típusa időszakos részletfizetést ír elő,
 - e) az „*aktuális kamatláb*” tekintetében – amennyiben az ügyleti dokumentációban az értékpapírosított kitettségek kamattartományáról van információ – a lehető legalacsonyabb kamatláb alkalmazását.
9. A 8. pont e) alpontjától eltérve, amennyiben a kitettségek azon fennálló összege, amelyre vonatkozóan nem áll rendelkezésre adat az aktuális kamatlábat illetően, nem haladja meg az értékpapírosított kitettségek teljes fennálló összegének 5%-át, az MNB elvárása szerint az intézménynek e kitettségek tekintetében azon értékpapírosított kitettségek kitettséggel súlyozott átlagos kamatlábat indokolt alkalmaznia, amelyekre vonatkozóan az adatok rendelkezésre állnak.

IV.3. Az értékpapírosítási ügyletre vonatkozó információk

10. Az MNB elvárja, hogy a WAM-módszer alkalmazásának céljából az intézmény pontos és megbízható információkra támaszkodjon.
11. Elvárt, hogy a hagyományos értékpapírosítás esetében a KCGE-től az értékpapírosítási pozíció tulajdonosainak járó szerződés szerinti kifizetések, illetve szintetikus értékpapírosítás esetében a kockázatot átadó és a fedezetnyújtó között létrejött hitelkockázattal szembeni védelmet biztosító megállapodásból származó szerződés szerinti kifizetések kiszámításának alapjául szolgáló információk elsődlegesen forrásaként az ügyleti dokumentáció szolgáljon.
12. Az MNB elvárása szerint az intézménynek elsődlegesen az Értékpapírosítási rendelet 7. cikkével összhangban rendelkezésre bocsátott információkat szükséges használnia.
13. A nem eszközfedezetű kereskedelmi értékpapír egyszerű, átlátható és egységesített (azaz nem ABCP STS) értékpapírosítások⁶ esetében az intézmény kiegészítő jelleggel felhasználhatja az Értékpapírosítási rendelet 22. cikk (3) bekezdésével összhangban rendelkezésre bocsátott kötelezettségi cash flow modellt is.
14. Elvárt, hogy azokban az esetekben, ahol a kezdeményező, a szponzor és a KCGE székhelye harmadik országban található, figyelembevételre kerüljön az értékpapírosítás dokumentációjára vonatkozóan az Értékpapírosítási rendelet 5. cikkében előírtaknak megfelelően rendelkezésre bocsátott információk is.

V. Eszközmodell: a KCGE-nek járó szerződés szerinti kifizetések meghatározásának módszertana

V.1. Az eszközmodellekre vonatkozó általános rendelkezések

15. Az MNB elvárása, hogy az eszközmodellel az intézmény meghatározza a KCGE-nek fizetendő, a portfólió által t időszak alatt generált összes szerződés szerinti kifizetést a CRR 257. cikk (1) bekezdés a) pontjában említettek szerint.
16. Az intézménynek fő paraméterként használnia szükséges minden olyan releváns információt, amely befolyásolhatja a kifizetéseket, ideértve a tőkeösszeget, a kamatokat és adott esetben a díjakat.
17. Elvárt, hogy az intézmény a kifizetéseket minden egyes hitelnél külön határozza meg. Adott esetben a részletezettség miatt az előrejelzés az értékpapírosított kitettségek homogén alkalmazai alapján is modellezhető az olyan eszköztípusok esetén, mint például a vevőkövetelések.
18. Az MNB elvárja, hogy az intézmény a nemteljesítő kitettségekből származó pénzáramlást a teljesítő kitettségekből származóktól külön modellezze.

⁶ Értékpapírosítási rendelet 1. szakasz

V.2. Az alapul szolgáló teljesítő kitettségek módszertana

19. Elvárt, hogy a tőketörlesztések a hitel szintjén kerüljenek kiszámolásra, figyelembe véve a hitelfelvevő és a kezdeményező vagy az eredeti hitelező között létrejött megállapodás azon feltételeit, amelyek befolyásolják a kifizetések összegét és gyakoriságát. Elvárás, hogy a számítás pontosan tükrözze különösen a kifizetések szerződés szerinti gyakoriságát, a tőketörlesztés várható összegét és az egyes időszakokban beszédhető kapcsolódó kamatterheket.
20. Az MNB elvárja továbbá, hogy az intézmény feltételezze, hogy a törlesztés módja és a WAM kiszámításának napján alkalmazandó kamatláb változatlan marad a hitel teljes futamideje alatt, amennyiben a szerződés még nem realizált vagy még nem kiváltott opciókat határoz meg. Amennyiben a szerződés már előrevetíti, hogy a törlesztés módja vagy a jövőbeli időszakokra alkalmazandó kamatláb teljesen előre meghatározott módon úgy fog változni, hogy a törlesztés pontos összege vagy a jövőbeli időszakokra alkalmazandó kamatláb már a WAM kiszámításának napján meghatározható, az intézménynek indokolt figyelembe vennie ezeket a jövőbeli változásokat.
21. Az MNB elvárja, hogy az eszközmodell rülirozó értékpapírosításokra való alkalmazása céljából az intézmény valamennyi alábbi kiigazítást elvégezze:
- a) az egyes értékpapírosított kitettségek tervezett futamidejének meghatározása a WAM kiszámításának napján;
 - b) minden egyes, a feltöltési vagy a rülirozó időszak vége előtt lejáró értékpapírosított kitettség tekintetében az ütemezett lejárat kiigazítása úgy, hogy az megegyezzen az aktuális lejáratának és annak a kitettségnek a leghosszabb megengedett futamideje összegével, amely a feltöltési vagy rülirozó időszak alatt hozzáadható az értékpapírosított portfólióhoz; a kiigazításokat annyiszor indokolt elvégezni, amennyiszer az szükséges az előbbi célból, ha a kiigazított lejárat futamideje rövidebb, mint a feltöltési vagy a rülirozó időszak hossza;
 - c) a végső lejáratot nem szükséges kiigazítani, ha az értékpapírosított kitettség ütemezés szerinti lejárata a rülirozó időszak vége utáni.
22. Az MNB elvárása szerint az előtörlesztéseket az intézmény figyelembe veheti, amennyiben az eszközök keletkeztetése szerinti országban elegendő adat áll rendelkezésre az eszközosztály elmúlt 5 évben megfigyelt korábbi előtörlesztési rátájára vonatkozóan, azzal, hogy az MNB elvárja, hogy az intézmény az alábbiak közül a legalacsonyabb előtörlesztési rátát vegye figyelembe:
- a) az ügylet árazási feltevéseinek alapesetben figyelembe vett előtörlesztési rátája, 20%-os felső határral,
 - b) a negyedévente vagy legalább évente megfigyelt eszközosztályok legalacsonyabb korábbi előtörlesztési rátája a leghosszabb rendelkezésre álló időszak, de minimum 5 év alatt, az eszközök keletkeztetése szerinti országban,
 - c) az ügylet kezdeményezése óta a teljes futamidő alatt megfigyelt átlagos negyedéves előtörlesztési ráta, azzal, hogy legalább egy év adatainak kell rendelkezésre állniuk.

23. Az MNB elvárja, hogy amennyiben a kitettségek egy teljesítő portfólió részét képezik, az intézmény a WAM-számítás időpontjában nulla jövőbeli nemteljesítést és késedelmet feltételezzen.
24. Elvárt, hogy az intézmény figyelembe vegye a betéti számláról érkező jövedelmet, valamint a KCGE egyéb rövid lejáratú befektetéseit.
25. Az MNB elvárja továbbá, hogy az intézmény vegye figyelembe a kibocsátó által megkötött azon szerződéses megállapodásokat is, amelyek célja az értékpapírosított kitettségek kockázatának csökkentése.
26. Az MNB a WAM számításának minden időpontjában elvárja, hogy az intézmény azt feltételezze, hogy a szerződéses felek közötti kifizetések a számítás napján fennálló szinten változatlanok maradnak a szerződés hátralevő futamideje alatt, még akkor is, ha a szerződés még nem realizált vagy még ki nem váltódott opciókat irányoz elő. Ugyanakkor az MNB elvárja, hogy amennyiben a szerződés már előrevetíti, hogy a jövőbeli időszakokban alkalmazandó kifizetések teljesen előre meghatározott módon úgy fognak változni, hogy az alkalmazandó kifizetés pontos összege már a WAM kiszámításának napján meghatározható, az intézmény ezeket a jövőbeli változásokat vegye figyelembe.
27. Amennyiben a szerződéses felek közötti kifizetések olyan fennálló névértékekhez kapcsolódnak, amelyek kiszámíthatók az eszközmodell jelen V. pontban meghatározott rendelkezéseivel összhangban, az MNB elvárja, hogy a jövőbeli kifizetések úgy kerüljenek kiigazításra, hogy azok tükrözzék e névértékek várható alakulását.
28. Az MNB abban az esetben, ha bekövetkezett egy kiváltó esemény, elvárja, hogy az intézmény vegye figyelembe azokat a szerződéses kiváltó feltételeket, amelyek a bekövetkezés időpontjától megváltoztatták az értékpapírosított kitettségekből származó pénzáramot. Amennyiben a szerződésben előre meghatározott módon és jövőbeli időpontban kell alkalmazni a szerződés szerinti kiváltó feltételeket, úgy, hogy a jövőbeli pénzáram pontos változása meghatározható a WAM kiszámításának napján, az intézménynek ezeket a szerződéses kiváltó feltételeket szükséges figyelembe vennie.

V.3. A nemteljesítő kitettségek módszertana

29. A nemteljesítő kitettségek esetében az MNB elvárja, hogy a WAM kiszámításának időpontjában azzal a feltételezéssel éljen az intézmény, hogy a tőke- és kamattörlesztés az értékpapírosítás teljes futamideje alatt nullával lesz egyenlő.
30. Azokban az esetekben, amikor az intézmény az értékpapírosított kitettségek egy részére – a CRR Harmadik része II. címének 3. fejezetében foglalt követelményekkel összhangban – a nemteljesítés-kori veszteségrátára (LGD) vonatkozó saját becsléseket használhat, ezen értékpapírosított kitettségek megtérülési rátájaként az intézménynek az MNB elvárása szerint 1 mínusz az LGD értéket kell használnia.
31. Az MNB elvárja, hogy a 30. ponttól eltérő értékpapírosított kitettségek esetén az intézmény veszteségrátájaként 1 mínusz az eszközosztály tekintetében az eszközök keletkeztetése szerinti

országban az elmúlt 5 évben megfigyelt átlagos múltbeli veszteségrátát használja. Amennyiben nem áll rendelkezésre az elmúlt 5 teljes évre vonatkozóan információ, az intézmény a legmagasabb megfigyelt korábbi veszteségrátát veszi figyelembe. Amennyiben ezen információk egyike sem érhető el megbízható forrásokból (pl. hosszabb időszakot lefedő adatokkal rendelkező jelzálog-hitelintézetektől vagy hitelminősítő intézetektől), elvárt, hogy az intézmény az előresorolt nem lakossági értékpapírosított kitétségekre 50%-os veszteségrátát, a nem előresorolt nem lakossági értékpapírosított kitétségekre pedig 100%-os veszteségrátát használjon.

32. A nemteljesítési modelleknél azokban az esetekben, amikor az intézmény az LGD-re vonatkozó saját becsléseket használhat a CRR Harmadik része II. címének 3. fejezetében foglalt követelményekkel összhangban, az MNB elvárja, hogy az intézmény a megtérülés ütemezéseként az LGD-ben alkalmazott átlagos behajtási időszakra vonatkozó feltételezéseket használja. A többi intézmény esetén az MNB elvárása szerint a megtérülés ütemezéséről feltételezni kell, hogy az az eszközök keletkeztetésével azonos eszközosztályban és országban az elmúlt 5 évben megfigyelt korábbi átlagos behajtási időszakokkal egyenlő. Amennyiben ez az információ nem áll rendelkezésre, helyette az MNB elvárása szerint a leghosszabb megfigyelt behajtási időszakot kell használni.
33. Azokban az esetekben, amikor a 32. pontban foglalt információk egyike sem áll megbízható forrásokból (pl. hosszabb időszakot lefedő adatokkal rendelkező jelzálog-hitelintézetektől vagy hitelminősítő intézetektől) rendelkezésre, az MNB elvárja, hogy az intézmény feltételezze, hogy az összes megtérülés az ügylet jogilag rögzített végső lejárat napján realizálódik.

VI. Kötelezettségmodell: a KCGE által az ügyletrészsorozat tulajdonosainak fizetendő szerződés szerinti kifizetések meghatározásának módszertana hagyományos értékpapírosítás esetén

VI.1. A kötelezettségmodellre vonatkozó általános rendelkezések

34. Az MNB elvárja, hogy az intézmény a kötelezettségmodellben használt összes változó meghatározása során pontosan vegye figyelembe az ügylet ügyleti dokumentációjában meghatározott szerződéses feltételeit, ideértve többek között az alábbiakat:
- a) az ügyletrészsorozatokra vonatkozó összes releváns információt, például az ügyletrészsorozatok jogilag rögzített végső lejáratának napját, fizetési gyakoriságát, a kamatlábat, a részletek kamatát, tőkeösszeget és névértéket,
 - b) a fő strukturális jellemzőket, például kifizetési sorrendet és a kapcsolódó kiváltó feltételeket,
 - c) a fedezeti megállapodásokat, strukturális védelmi mechanizmusokat, költségeket és díjakat.
35. Az MNB elvárása szerint – a CRR 244. cikk (4) bekezdés g) pontjában említett maradék pozíciókra vonatkozó visszavásárlási jogot kivéve – nem vehetők figyelembe azok az opcionális szerződéses jellemzők, amelyek csökkentenék az ügyletrészsorozat futamidejét.

VI.2. A KCGE által fizetendő teljes összeg meghatározása

36. Elvárt, hogy az intézmény a KCGE által az egyes kamatfizetések napján fizetendő teljes pénzáram összegét kiszámolja. A szerződés szerinti kifizetések ügyletrészsorozatokhoz történő hozzárendelése előtt az intézménynek az eszközmodell V. pont szerinti alkalmazásával kapott eredményt kell használnia és azt adott esetben korrigálni indokolt a fedezeti megállapodásokból és strukturális védelmi mechanizmusokból származó pénzáramokkal, valamint a KCGE felmerült költségeivel és díjaival a VI.2. pontban meghatározottak szerint.
37. A KCGE által fizetendő teljes rendelkezésre álló pénzáram összegének kiszámításánál az MNB elvárása szerint a KCGE által az alapul szolgáló kitétségek által generált és az ügyletrészsorozatok tulajdonosainak fizetendő pénzáramok közötti eltérések fedezése céljából kötött fedezeti megállapodásokat szükséges figyelembe venni. Ezeknek a kiigazításoknak tartalmazniuk kell adott esetben a deviza- és kamatswap ügyletekből származó pénzbeáramlásokat és pénzkiáramlásokat.
38. Elvárt továbbá, hogy az intézmény vegye figyelembe azokat a strukturális védelmi mechanizmusok használatából származó tényleges pénzáramlásokat is, amelyeknek célja az ügyletrészsorozatok alapján fizetendő tőke- és kamatösszegek teljes mértékben és időben történő megfizetésének a biztosítása (pl. egy likviditási hitelkeretből, tartalékalapból vagy értékpapírosítási felár meghatározásának mechanizmusából származó pénzkiáramlások és -beáramlások).
39. Az MNB elvárása szerint az intézménynek a 37. és 38. pontban említett kiigazításokat kizárólag az alábbi esetekben indokolt alkalmaznia:
- a) ha fedezeti megállapodást vagy strukturális védelmi mechanizmust használtak, és annak a teljes fizetendő összegre hatása van, ebben az esetben az intézménynek a WAM kiszámításának időpontjában alkalmazandó tényleges megfigyelt adatokra célszerű támaszkodnia, továbbá
 - b) ha azok egy adott jövőbeli időpontban, teljesen előre meghatározott módon lesznek alkalmazandók úgy, hogy a jövőbeli időszak pénzáramának a pontos változása már az adott WAM kiszámításának napján meghatározható.

VI.3. A szerződés szerinti kifizetések elosztása az ügyletrészsorozat tulajdonosai között

40. Elvárt, hogy a kifizetések ügyletrészsorozat-tulajdonosok közötti elosztása megfelelően tükrözze az értékpapírosítási ügyletre vonatkozó szerződéses megállapodás WAM kiszámításának napján érvényes feltételeit.
41. A kötelezettségi pénzáramok modellezésekor az MNB elvárja, hogy az ügylet minden olyan strukturális jellemzőjét figyelembe vegye az intézmény, amely szabályozza a kifizetések ügyletrészsorozat-tulajdonosok közötti elosztását. Ide tartoznak többek között a kifizetési sorrendre vonatkozó szerződéses szabályok, az értékpapírok törlesztési profilja és a kiváltó feltételek alkalmazása utáni minden változás.
42. A kifizetések egyes ügyletrészsorozat-tulajdonosok közötti elosztásának az MNB elvárása szerint követnie szükséges a kifizetési sorrendre vonatkozó szabályokat, amelyeknek pontosan

meg kell határozniuk azt a sorrendet, amely alapján az egyes ügyletrészsorozatok értékpapírjait kifizetik, valamint a kifizetések elosztásának ütemezését.

43. Az MNB elvárja továbbá, hogy az egyes értékpapírok kifizetésének meghatározásakor az intézmény vegye figyelembe a likviditási hitelkeret részleges vagy teljes lehívás utáni feltöltésére vonatkozó szabályokat, a tartalékalap törlesztését és a tőkeveszteség-számla (PDL) feltöltését.
44. Elvárt továbbá, hogy a kötelezettségmodellben az intézmény figyelembe vegye az ügyletrészsorozatok értékpapírjainak törlesztését. A kötelezettségmodellnek pontosan meg kell ismételnie az egyes értékpapírokra alkalmazandó törlesztési szabályokat a kifizetési sorrendben meghatározottak szerint, a WAM kiszámításának időpontjában érvényes ügyleti dokumentációnak megfelelően.
45. Az ügylet pénzáramát módosító szerződéses kiváltó feltételeket az MNB elvárása szerint csak abban az esetben szükséges figyelembe venni a kötelezettségmodellben, ha azok a WAM kiszámításának napján aktiválódtak.
46. Azon kiváltó eseményeket, amelyek az alapul szolgáló eszközök teljesítményén alapszanak (mint pl. a késedelmi és veszteségráták vagy az alapul szolgáló eszközök előtörlesztési gyorsasága) az MNB elvárása szerint az intézmény nem tekintheti aktívnak, kivéve, ha a számítás napján a tényleges teljesítmény megfelel az előre meghatározott feltételeknek. Amennyiben azonban egy meghatározott jövőbeli időpontban egy szerződéses kiváltó feltételt teljesen előre meghatározott módon indokolt alkalmazni, úgy, hogy a jövőbeli időszakban a pénzáram pontos változása már a WAM kiszámításának napján meghatározható, úgy ebben az esetben az MNB elvárja ezen jövőbeli változások figyelembevételét.
47. Az MNB elvárja, hogy azokat az opcionális szerződéses jellemzőket, amelyek csökkentenék az értékpapírok futamidejét (pl. eladási opciók, futamidő opciók és adózási opciók) az intézmény ne vegye figyelembe.
48. A 47. pontban foglaltaktól eltérően, az MNB elvárása szerint figyelembe vehetők azok a CRR 244. cikk (4) bekezdés g) pontja szerinti maradék pozíciókra vonatkozó visszavásárlási jogok, amelyek lehetővé teszik az értékpapírok lejárat előtti visszaváltását az értékpapírosított kitettségek teljes törlesztése előtt.

VII. Az ügyletrészsorozat alapján fizetendő szerződés szerinti kifizetések meghatározásának módszertana szintetikus értékpapírosítás esetén

VII.1. A pénzáram összegének meghatározására vonatkozó általános elvek

49. Elvárt, hogy az intézmény az alapul szolgáló kitettségek hitelfelvevői által a kezdeményezőnek fizetendő szerződés szerinti kifizetéseket ugyanazon módszer alkalmazásával határozza meg, mint a hagyományos értékpapírosítás során a teljesítő kitettségek esetében az V. pontban meghatározottak szerint. A szerződés szerinti kifizetések az MNB elvárása szerint azok a kifizetések, amelyeket elosztanak az ügyletrészsorozatokra az ügylet feltételeivel összhangban és nem tartalmazzák az előtörlesztéseket.

50. Az intézménynek a 49. pontban említett szerződés szerinti kifizetéseket a fennmaradó összegük csökkentésével szükséges az ügyletrészsorozatokra elosztania az ügylet feltételeiben meghatározott allokációnak megfelelően. Az MNB elvárja, hogy a WAM kiszámításának időpontjában érvényes feltételek ezt az allokációt pontosan tükrözzék. Azokban az esetekben, ahol az allokáció nincs egyértelműen meghatározva a feltételekben, az intézménynek az MNB elvárása szerint nem célszerű a WAM- módszert alkalmaznia.
51. Az MNB elvárja, hogy a kezdeményező által fizetendő ársíó szerződés szerinti kifizetéseit az intézmény az ügylet szerződéses feltételeinek megfelelően határozza meg, az ügyleti dokumentációban meghatározottak szerint. Amennyiben az ársíó szerződés szerinti kifizetések a hitelvédelemmel érintett ügyletrészsorozatok fennálló egyenlegétől függenek, az MNB elvárja, hogy az intézmény a jelen ponttal összhangban modellezze az elkövetkező időszakokra az ügyletrészsorozatok fennálló egyenlegét az ügylet jogilag rögzített lejáratáig.
52. Elvárt, hogy az intézmény az ügyletrészsorozatok fennmaradó összegének meghatározása érdekében figyelembe vegye az ügyleti dokumentációban meghatározott törlesztési rendet, és feltételezze, hogy az ügyletrészsorozatok törlesztése a WAM kiszámításának időpontjában az ügylet teljes futamideje alatt alkalmazandó. Amennyiben az ügyleti dokumentáció már előrevetíti, hogy a jövőbeli időszakokban alkalmazandó törlesztési rend teljesen előre meghatározott módon úgy fog változni, hogy a törlesztés pontos jövőbeli összege már a WAM kiszámításának napján meghatározható, az intézménynek szükséges figyelembe vennie ezeket a jövőbeli változásokat.
53. Az MNB elvárja, hogy azokban az esetekben, ahol a garancia vagy a szerződés olyan kiváltó feltételt tartalmaz, amely meghatározott teljesítendő feltételek (pl. az értékpapírosított kitettségek teljesítménye) alapján módosítja a törlesztési rendet (pl. arányos törlesztésről egymást követő törlesztésre), ezt a kiváltó feltételt az intézmény ne vegye figyelembe, kivéve, ha az a WAM kiszámításának napján már aktiválódott. Amennyiben azonban egy meghatározott jövőbeli időpontban egy szerződéses kiváltó feltételt teljesen előre meghatározott módon úgy kell alkalmazni, hogy a jövőbeli időszakban a pénzáram pontos változása már a WAM kiszámításának napján meghatározható, az MNB elvárása szerint az intézménynek szükséges figyelembe vennie ezeket a jövőbeli változásokat.
54. Amennyiben a kezdeményezőnek lehetősége van megszüntetni a védelmet és az ügylet feltételei biztosítják a kezdeményező számára az ügylet szerződés szerinti lejárat előtti lehívását, a védelem lejáratként azon legkorábbi időpont tekintendő, amikor ez a lehetőség lehívásra kerül. Egyéb esetekben az MNB elvárása szerint a kezdeményezőnek az ilyen opciót úgy szükséges kezelnie, hogy az nem befolyásolja a védelem lejáratát. Az intézmény továbbá figyelembe veheti azokat az CRR 245. cikk (4) bekezdés f) pontjának megfelelő maradék pozíciókra vonatkozó visszavásárlási jogokat, amelyek megengedik az értékpapírok lejárat előtti visszaváltását az értékpapírosított kitettségek teljes törlesztése előtt.

VIII. A WAM-módszer nyomon követése és végrehajtása

55. Az MNB elvárja, hogy a WAM-módszer alkalmazásához használt modelleket az intézmény kövesse nyomon és aktualizálja az alábbiak figyelembevételére érdekében:
- a kulcsfontosságú paraméterek bármely változása, beleértve a fennálló értékpapír-egyenleget, a kiváltó feltételek állapotát és az ügylet teljesítményét, és
 - az ügylet bármely más lényeges változása, beleértve az értékpapírok vagy alapul szolgáló kitételek átstrukturálását.
56. Az MNB elvárása szerint az intézménynek abban az esetben megengedett harmadik fél (külső) adatszolgáltató igénybevétele, továbbá akkor támaszkodhatnak harmadik fél (külső) adatszolgáltatók modelljére (külső modellek), ha megfelelő átvilágítást végzett annak biztosítása érdekében, hogy ezen harmadik fél megfelel a jelen ajánlásban foglaltaknak. Ebből a célból az intézmény figyelembe veheti olyan külső független könyvvizsgáló értékelését, aki igazolható tapasztalattal rendelkezik a pénzáram modellezése terén, továbbá mélyreható értékpapírosítási ismeretekkel rendelkezik.
57. Az MNB elvárja, hogy a WAM kiszámításához az intézmény által kidolgozott eszköz- és kötelezettségmodellek (belső modellek) egy kezdeti felülvizsgálat alá essenek, ami lehet egy független belső felülvizsgálat vagy egy független könyvvizsgáló által elvégzett felülvizsgálat. Ahhoz, hogy a belső felülvizsgálat független legyen, az értékelést az MNB elvárása szerint olyan alkalmazottnak ajánlott elvégeznie, aki a modell megtervezéséért és fejlesztéséért felelős személyektől független. Az MNB elvárja továbbá, hogy mind a belső, mind pedig a külső könyvvizsgáló igazolható tapasztalatokkal rendelkezzen a pénzáram modellezése terén, továbbá mélyrehatóan ismerje az értékpapírosítás folyamatát.
58. Elvárt, hogy az intézmény és a külső szolgáltató olyan, a pénzárammodell fenntartásához szükséges szakértelemmel és kapacitással rendelkezzen, amely pontosan tükrözi az alapul szolgáló portfólió és az ügylet WAM kiszámításának időpontjában érvényes meghatározó jellemzőit.
59. Az MNB elvárja továbbá, hogy az intézmény olyan alkalmazottai vizsgálják felül évente mintavétel alapján az eszköz- és kötelezettségmodell következetességét és megbízhatóságát, akik a belső modellek esetén nem felelősek a modell megtervezéséért és kifejlesztéséért vagy a belső ellenőrzésért. A független felülvizsgálatnak legalább az alábbiakra szükséges kitérnie:
- az eszközmodellben használt bemeneti adatok gyűjtésének minősége, és a bementi adatok reprezentatív jellege,
 - a kulcsfontosságú paraméterek gyűjtésének pontossága, figyelemmel az ügyleti dokumentáció feltételeire,
 - a teljes számítás helyessége.
60. Az MNB elvárása szerint a független felülvizsgálatnak dokumentációt kell szolgáltatnia az intézménynek, amelyben kitér arra, hogy egyetért-e azzal, hogy az eszköz- és forrásmodellek érvényes eredményeket hoztak, és adott esetben ajánlásokat fogalmazhat meg azokra a kiigazításokra vonatkozóan, amelyek javíthatják az eszköz- és kötelezettségmodellek minőségét.

61. Az intézménynek a WAM-módszert következetes módon indokolt alkalmaznia az ugyanazon értékpapírosítási ügylethez tartozó összes értékpapírosítási pozíció esetén.
62. Amennyiben a SEC-IRBA vagy SEC-ERBA módszereknek megfelelően a WAM-módszert az értékpapírosítási pozíciók szavatolótőke-követelményeinek meghatározására használják, akkor az MNB elvárása szerint az egyes ügyletrészesorozatokra meghatározott értékpapírosítási pozíciók lejáratának súlyozott átlagát legalább negyedévente szükséges kiszámítani és aktualizálni.
63. Amennyiben az intézmény egy értékpapírosítási pozíció lejáratát a WAM-módszer alkalmazásával határozza meg, az MNB elvárja, hogy a WAM-módszert következetesen és a CRR 257. cikk (2) bekezdésével összhangban alkalmazza mindaddig, amíg az intézmény nem szünteti meg az értékpapírosítási pozíciót. Kivételes esetben, amennyiben a jogilag rögzített végső lejárat egy év alá csökken, az MNB álláspontja szerint az intézmény a WAM-módszer alkalmazásától eltekinthet.

IX. Záró rendelkezések

64. Az ajánlás az Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 13. § (2) bekezdés i) pontja szerint kiadott, a felügyelt pénzügyi szervezetekre kötelező erővel nem rendelkező szabályozó eszköz. Az MNB által kiadott ajánlás tartalma kifejezi a jogszabályok által támasztott követelményeket, az MNB jogalkalmazási gyakorlata alapján alkalmazni javasolt elveket, illetve módszereket, a piaci szabványokat és szokványokat.
65. Az ajánlásnak való megfelelést az MNB az általa felügyelt pénzügyi szervezetek körében az ellenőrzési és monitoring tevékenysége során figyelemmel kíséri és értékeli, összhangban az általános európai felügyeleti gyakorlattal.
66. Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a pénzügyi szervezet a jelen ajánlás tartalmát szabályzatai részévé teheti. Ebben az esetben a pénzügyi szervezet jogosult feltüntetni, hogy a szabályzatában foglaltak megfelelnek az MNB által kiadott vonatkozó ajánlásnak. Amennyiben a pénzügyi szervezet csupán az ajánlás egyes részeit kívánja szabályzataiban megjeleníteni, úgy az ajánlásra való hivatkozást kerülje, illetve csak az ajánlásból átemelt részek tekintetében alkalmazza.
67. Az MNB a jelen ajánlás alkalmazását 2021. március 1-jétől várja el az érintett pénzügyi szervezetektől.

Dr. Matolcsy György sk.
a Magyar Nemzeti Bank elnöke